

καλυφθῶσι καὶ ἄλλοι τάφοι. Πρὸ δύο ἐτῶν οὐδεὶς ὑπωπετεύετο τὴν ὑπὸ ἄρκου αὐτῶν, ἀν καὶ μετὰ τὴν πόλιν τῆς Παλλάδος τὰς Μυκήνας ἐπισκέπτονται συχνότερον πάσης ἄλλης πολεως τῆς Ἑλλάδος οἱ περιηγηταὶ καὶ οἱ ἀρχαιολόγοι ἔνιοι μάλιστα ἐκ τῶν τάφων τούτων, ὧν ἡ στέγη εἶχε καταπέσει, ἦσαν πρὸ πολλοῦ γνωστοὶ τοῖς χωρικοῖς ὡς σπηλαῖς, ὑπὸ τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο ἐσημειώθησαν καὶ ἐν τῷ πρὸ τινων ἐτῶν ἐκδοθέντι, ἀρίστῳ ἄλλως χάρτη τῶν Μυκηνηῶν, διότι καὶ ὁ ἐκπονήσας αὐτὸν γερμανὸς Steffen δὲν ἀνεγνώρισεν ὅτι τὰ σπηλαία ἦσαν προϊστορικοὶ τάφοι.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΝ

Γ'

Ἄλλὰ μετὰ τὴν ποικίλην ὄψιν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, τὴν περιέργειν καὶ τὴν προσοχὴν μου εἴλκυσαν καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Τὰ συνηθέστερα ἐν τῇ πόλει καὶ τῇ περιχώρῳ ἦσαν, πλὴν τῶν ἵππων, ἐπιηλύδων πάντων, καὶ τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἀξίαν ἀναλόγων ταῖς οὐσίαις τῶν κυρίων των, οἱ βούβαλοι, αἱ κάμηλοι καὶ οἱ ὄνοι, ὧν τὰ δύο πρῶτα γένη δὲν ἔχουσιν οὔτε τὸ μέγεθος οὔτε τοῦ ἤθους τὴν ἐπιβλητικότητα τῶν ἄ παρ' ἡμῖν ἐνίοτε βλέπομεν, ἀλλ' εἰσὶ μικρότερα τὸ ἀνάστημα, κοινότερα, οὕτως εἰπεῖν χυδαίότερα τὴν μορφήν, καὶ ὡς ἀνήκοντα εἰς τὸν ὄχλον ἐγχωρίων κτηνῶν, οὐχ' εἰς τὴν ἐν τῇ ξενῇ ὁδοιποροῦσαν ἀριστοκρατίαν.

Ἄλλ' οἱ ὄνοι, καὶ αὐτοὶ τὸ σῶμα οὐχὶ μεγάλοι, μοὶ ἐφαίνοντο ὅμως τῶν ἡμετέρων ὑπερχωτέρας. Ἐν κοινῇ χρῆσει, οὐδ' ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐγχωρίων μεγιστάνων περιφρονούμενοι, τοὺς ἐγγράφους ὡς σοβοῦσι διὰ τῶν ἡδῶν τῆς πόλεως, μάλιστα δὲ τῶν περὶ τὴν πόλιν, οὐχὶ γνωθῶς βαιίνοντας καὶ εἰς δυσανασχετοῦντας, ἀλλὰ ζωηρῶς ὑποσκηκίζοντας, χωρὶς ὁ ἡδηγός, ὅστις τρέχει ὀπίσω των, νὰ τοὺς προφθάνῃ διὰ τῆς ῥαβδου τοῦ ἢ νὰ ἔχῃ ἀνάγκην αὐτῆς. Προσέτι δ' ἔχουσιν ἔμφυτον, ἢ κεκαλλιεργημένον, τὸ αἰσθημα τῆς τάξεως καὶ τῆς πειθρχίας. Τοὺς εἶδον πολλοὺς κατ' ἀράδα ἐπὶ μακρὸν χρόνον παρὰ τὸ πεζοδρόμιον ἰσταμένους ἔστατους, εἶχε στήσει ὁ ἡδηγός των, χωρὶς τῆς ἐλαχίστης ἀποπείρας τοῦ νὰ μακρυνθῶσιν. ἀθητοῦντες τὴν διαταγὴν του, εἰ καὶ δὲν ἐπεβλέποντο Ἀληθῆς ὅτι εἶδον ἕνα, ὅστις εἶχε μόνος τεθῆ παρὰ τὸ ἀπέναντι πεζοδρόμιον, μετὰ πολὺν χρόνον, μετὰ μακρὰν σκέψιν. ἴσως καὶ πάλιν τῆς συνειδήσεως, νὰ προσέλθῃ ἡσύχως εἰς τὴν ὀπί-

σω αὐτοῦ ἰσταμένην συνοδίαν τῶν συναδέλφων του· ἀλλ' ἄμα, ἰδὼν τοῦτο ὁ ἡδηγός του, τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὴν οἰκίαν του θέσιν, ἐπέστρεψεν ἀμέσως ἄνευ γογγυσμοῦ ἢ ὀγκηθμοῦ. Δραστηριότης, τάξις, πειθαρχία, ἰδοὺ ἀρεταὶ ἀξίαι νὰ εὐρωσι μιμητὰς παρὰ τοῖς ἡμετέροις. . . ὄνοι.

Περίεργα δὲ μοὶ ἐφάνησαν καὶ τῶν ἐρπετῶν τινα, ὡς ἐν ἄλλοις εἰδὸς τι σαύρας, φαῖας τὸ χρῶμα, σχεδὸν διποδιαίας τὸ μήκος, μεγάλην ἔχουσης τὴν κεφαλὴν καὶ ὀγκώδη τὰ τέσσαρα σκέλη, καὶ εἰς τὸν ὀλίγον ἔμπειρον ὀφθαλμόν, ὡς ἦν ὁ ἐμός, ὡς μικρὸς κροκοδείλος φαινομένης.

Κροκοδείλου δ' ἀληθοῦς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ οὐδ' ἴχνος εἶδον, διότι τὴν πόλιν τεκτύτην διαβρέχουσι τεχνηταὶ διώρυγες μόνον, ἀπρόσιτοι εἰς τὰ ποτάμια ἐκεῖνα θηρία. Καὶ εἰς αὐτὸ δὲ τὸ Κάϊρον, ἐνθα πλήρης ῥέει ὁ Νεῖλος, εἶδον ἕνα μόνον, μέγιστον μὲν καὶ φοβερόν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τεταριχευμένον ἐν τῷ ξενοδοχείῳ εἰς ὃ κατέλυσα, καὶ ἐρωτήσας ἔμαθον ὅτι τὰ ὑδρόβια τέρατα ἀφ' οὗτου ἔπαυσαν λατρευόμενα ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων, διακείνται λίαν δυσμενῶς πρὸς τὸν νέον πολιτισμόν, καὶ φεύγοντα τὴν ὁδὸν τῶν ἀτμοκινήτων, πρὸς ἃ ἀπηλίπισθησαν νὰ συναγωνισθῶσιν, ἀπεσύρθησαν πέραν τῶν καταρρακτῶν, ἀρκοῦμενοι νὰ τρέφονται ἐκ τῶν παρατόλμων, κυρίως Ἀγγλων, περιηγητῶν, οἵτινες ἀποπειρῶνται ν' ἀναβῶσιν ἢ καταβῶσιν αὐτοὺς διὰ πλοίων, ἐν ᾧ οἱ ἀφελέστεροι ἐν πλήρει ἀσφαλείᾳ περιηγοῦνται τὰ κινδυνώδη ἐκεῖνα βάραθρα ἐπὶ τῶν νώτων τῶν καμήλων ἢ τῶν ὄνων ἐκείνων οὐς ἀνωτέρω ἐπανηγυρίσαμεν.

Ὡς δ' ἡ ζωικὴ φύσις, οὕτω καὶ ἡ φυτικὴ παριστᾶ οὐκ ὀλίγα τὰ διάφορα τῶν παρ' ἡμῖν καὶ ἄξια τὴν προσηχὴν νὰ ἐλκυσῶσι. Πέπειμαι ὅτι ἐξ ἐπαγγελέματος βοτανικός, τῆς Αἰγύπτου τὴν ἀνθὼ καὶ τὰ φυτὰ περιγράφων, δύναται νὰ συντάξῃ βιβλίον τερπνὸν καὶ διδασκτικώτατον. Ἴσως δὲ καὶ νὰ τὸ ἐπραξεν, ὅπερ ἐντελῶς ἀγνοῶ, οὐδ' ἔχω ἄλλην ἀξίωσιν εἰμὴ ἀπλῶς μόνον ν' ἀφηγηθῶ τὴν ἐντύπωσιν ἣν μοὶ ἐνεπαίτησαν δένδρα μάλιστα τινα καὶ φυτὰ ἄλλοτε καὶ ἀλλαχοῦ δὲν εἶχον ἰδεῖ.

Καὶ φύονται μὲν, καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, τοῦλάχιστον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τὰ πλεῖστα τῶν καὶ παρ' ἡμῖν ὀπωροφῶν καὶ ἄλλων δένδρων, ἀλλ' ἐξεπλάγην ἰδῶ καὶ τινὰς ἰδιοτροπίας τοῦ κλίματος, τὴν συκὴν φερ' εἰπεῖν ἐν καταστασει οὐ μόνον δένδρου, ὡς γενικῶς παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ προσγίου θάμνου, ὅταν μάλιστα δὲν δαψιλεύεται αὐτῇ ἡ θεοῦσα καλλιέργεια. Ἰδιαιτέρον δὲ τύπων δίδουσιν εἰς τὴν φύσιν τὰ ἄλλα τῶν οὐχὶ μὲν αὐτοφυῶν, ἀλλὰ κατὰ χιλιάδας ἐν μεγάλοις περιβάλοις καλλιεργούμενων φοινίκων, τῶν ὑψίστων ἐκείνων εὐθυτενῶν δενδρῶν, ἅτινα ἐπὶ τῆς ἄκρας κορυφῆς, ὑπὸ

τούς κλάδους αὐτῶν τοὺς ἀπλουμένους ὡς ἀλεξήλιον, ἔχουσι περίξ εἰς ὄρθαθους ἀνηρτημένους τοὺς χρυτοὺς των καρπούς αὐτοὺς δ' ἵνα τρυγήσῃ, ἀναρριχᾶται εἰς τὸν ὑπερύψηλον φυσικὸν κίονα ὃ Ἄραψ ὡς αἰλουρος, ἐντέχνως εἰς τὸ δένδρον περιδεόμενος διὰ ζώνης, ἥτις μετ' αὐτοῦ ἀναβαίνει καὶ κωλύει τὴν πτώσιν του.

Ἰθαγενὲς δένδρον ἐστὶ καὶ ἡ βανάνα, ἔχουσα τὰ πόδας πολλοὺς μακρὰ καὶ σπιθμαῖς ὄλας εὐρέα φύλλα της. Ἰπ' αὐτὰ δὲ φύεται τὸ ἄνθος της, τερατωδὲς, διότι πολὺ ὀλιγώτερον ἤθελε τὸ ἐκλάθει τις ὡς ἄνθος ἢ ὡς γιγαντιαίου ὄψεως μέλαιναν κεφαλήν· καὶ βαθμηδὸν περὶ αὐτὸ σωρεύονται πυκνοὶ οἱ καρποὶ, ἀγγοροειδεῖς, τινὰς δακτύλους μακροί, καὶ, ὡς οἱ φίνικες, ὠριμάζουσι κίτρινοι. Τότε δὲ κόπτονται αὐτοὶ, ἀλλὰ μετ' αὐτῶν κόπτεται καὶ τὸ μέγα δένδρον μέχρι τῆς ρίζης, διότι τόσος ἦτον ὁ προορισμὸς του καὶ τόσος ὁ βίος του. Αὐξάνουσι δὲ βαθμηδὸν οἱ ἐκ τῆς ρίζης του προϊόντες διάδοχοί του, ἵνα τὴν αὐτὴν τύχην ἔχωσι τὸ ἐπιὸν ἔτος.

Εἰς κήπους δὲ οὐχὶ μόνον ἐκ τῶν πολυτελεστατων, οἷος ἐστὶν ὁ τοῦ ἡμετέρου συμπολίτου κ. Ἀντωνιάδου, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἐκ τῶν κοινοτέρων, εἶδον φυτὰ καὶ δένδρα, ἐπίσακτα ἴσως, ἀλλ' οὕτως ἐγκλιματισθέντα καὶ προκόπτοντα ὑπὲρ πάντα τὰ ἰθαγενῆ, ὥστε μ' ἐξέπληξεν αὐτῶν τὸ κάλλος καὶ ἡ φυσικὴ πολυτέλεια, οὐχὶ ἐν φυτοκομείοις, ἀλλ' εἰς τὸν ἐλευθερον ἀέρα, καὶ ἀνευ εἰδικῆς τινος θεραπείας.

Ἐν ἐξ αὐτῶν, ἡ *Ἰακαράνδα*, ἂν δὲν ἀπατώμαι, εἶδος βιγνονίας τῆς μιμοφύλλου, ἐστὶ δένδρον αὐξάνον μέχρι τῶν διαστάσεων τοῦ πλατάνου, κατὰ τὸν Ἰούνιον δὲ φύλλα ἐτι μὴ ἔχον, ἢ ἂν ἔχη, μὴ δεικνύον αὐτὰ διότι τὰ κρύπτει πάντα ὑπὸ τὰς μυριάδας τῶν μεγάλων ροδοχρῶν αὐτοῦ ἀνθῶν, συναποτελούντων ἀχανῆ θολὸν λαμπρῶς ἐρυθρὸν καὶ ὡς ὄλον φλεγόμενον. Πατρὶς δ' αὐτοῦ πρώτη ἐστὶν ἡ Βρασιλία.

Τὸ δ' ἕτερον ὃ ἰδίως ἐθαύμασα ἐστὶ φυτὸν ἐξ Ἰνδιῶν προελθόν, ὄσπριοειδὲς τὸ γένος, μέγα καὶ πλατύφυλον, ἡ βασιλικὴ λεγομένη *Παγγιανῆ*, παράγουσα ἄνθος ὡς βότριν ποδιαῖον τοῦλάχιστον, συγκείμενον ἐξ ἑκατοντάδων πυκνῶν ραγῶν δακτυλιαίων τὸ μῆκος, τὸ σχῆμα ὡς ἀμυγδάλων, καταλεύκων, ἐρυθρῶν δ' εἰς τὸ πέρασ, καὶ σιλιβόντων ὡς ἂν ἦσαν σινουρηγῆ ἢ ἐξ ἐλέφαντος κεκαλλιτεχνημένα.

Μετὰ ποθοῦ ἠρέυνησα ἂν ἠδύναντο νὰ καλλιεργηθῶσι καὶ ὑπὸ οὐρανόν ὡς τὸν ἡμέτερον, καὶ ἔμαθον παρ' ὄνδρὸς εἰδήμονος ὅτι ἐν Κωνσταντινουπόλει κᾶν δύνανται ἀμφοτέρω νὰ εὐδοκημῶσιν εἰς τὸ ὑπαιθρον, ἂν φυτευθῶσιν εἰς γῆν ἐλαφρὰν μὲν ἀλλ' οὐχὶ πτωχὴν, τῷ νότῳ ἐκτεθειμένα, καὶ ἂν τὸν χειμῶνα περιβάλλωνται

ἐν ἀχύρῳ, καὶ ἐπὶ τοῦ ψύχους οὐδόλως ποτίζωνται. Ἄν ἐν Κωνσταντινουπόλει, πολλῶ μαλλον ἐν Ἀθήναις. Ἀλλὰ τῶν Ἀθηνῶν ἀποκλείει αὐτά, πρὸς τὸ παρὸν κᾶν, ἡ ἀπαγόρευσις ἐκ φόβου τῆς φυλλοξήρας· διὸ περιωρίσθην εἰς τὸ νὰ εἰσαγάγω μόνον τὰς περὶ αὐτῶν πληροφορίας.

Ἀλλὰ τὸ μάλλον ἐκπληξᾶν με ἦν δένδρον γνωστόν μοι μὲν ἐκ βιβλίων καὶ περιγραφῶν, ἀλλ' ὃ ἐξ ὄψεως οὐδ' ἐγνώριζον οὐδ' ἐνόμιζον ὅτι ἐμελλον ποτε νὰ γνωρίσω, διότι τὸ ἐφανταζομένη ἰθαγενὲς ἐν ταῖς ἀπωτάταις Ἰνδίασι καὶ μεταφυτεύσεως ἀνεπίδεκτον, οὐδέποτε δ' ἐπίστευον ὅτι ἤθελον τὸ ἀπαντήσῃ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ, πολλῶ δὲ μάλλον κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦ Δέλτα, θάλλον ἐν πάσῃ του τῇ ἀκμῇ. Ἔστι δὲ δένδρον ἀναπτυσσόμενον εἰς ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον μείζονας διαστάσεις, καὶ ἐκτεῖνον στιβαροὺς κλάδους περίξ του· ἐκ τινῶν δ' αὐτῶν φύονται ραβδοὶ κάθετοι, καὶ ὅταν φθάσωσι μέχρι τῆς γῆς, εἰσδύουσιν ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ριζοῦμεναι ὑπ' αὐτὴν, ἐκτείνουσιν καὶ αὐτὰ κλάδους, ἀφ' ὧν ἄλλαι ραβδοὶ κατέρχονται· καὶ οὕτω βαθμηδὸν τὸ ἐν δένδρον ἐκτείνεται εἰς δασὸς ὀλόκληρον, ἀποτελούμενον ἐκ συνεχῶν στοῶν καὶ θόλων εὐθαλῶν καὶ ἀλληλοσυνδέτων, εἰς τὸν δημόσιον κήπον τοῦ Καίρου εἶδον ἐν ἄλλοις ἐν τοιοῦτο δένδρον κατακτῆσαν εὐρὺ τετράγωνον, καὶ ἐνιαχοῦ τοσοῦτον πυκναὶ καὶ ὀγκώδεις εἶχον ἀποβῆ αἱ κάθετοι αὐταὶ παραφύαδες, ὥστε ἐφαίνοντο ὡς βαθεὰ καὶ σκοτεινὰ βραχῶν σπήλαια. Οἱ ἐγχωριοὶ γνωρίζουσι τὸ δένδρον τοῦτο ὑπὸ τὸ ὄνομα *Βαοβάβ*, οἱ δὲ βοτανολόγοι τὸ καλοῦσιν *Ἰνδικὴν συκῆν*.

Ἐμνημόνευσα τοῦ Καίρου, διότι τὴν ἐκδρομὴν μου τῷ ὄντι ἐξέτεινα μέχρις αὐτοῦ. Ἐκτελεῖται δ' αὐτὴ εἰς ὀλίγας ὥρας διὰ σιδηροδρόμου ταχυτέρου τῶν ἡμετέρων, διότι ἔχει τοὺς οἴμους εὐρεῖς καὶ ἐπιμελῶς διακτρουμένους. Εἰς τῶν ἐπιμελητῶν αὐτοῦ, ὅστις συνέπεσε μετ' ἐμοῦ νὰ ὀδοιορῆ, διέσχυριζετο ὅτι τὰ εἰσοδήματα αὐτοῦ εἰσὶν ἄξια λόγου, καὶ ἤθελε, δὲν εἰξεύρω ἂν ὡς «κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέων», νὰ μὲ πείσῃ ὅτι οἱ ἡμέτεροι, πλὴν μόνου τοῦ εἰς Ἀθήνας ἐκ Πειραιῶς, εἰσὶ ἀντικρὺς σπατάλλη, καταστρέφοντες τοὺς δι' αὐτοὺς καταβάλλοντας, εἴτε ἰδιώτας εἴτε τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον, καὶ τοῦτο οὕτως ἔσται, ὡς, ἔλεγε, πανταχοῦ ἡ πείρα ἀποδεικνύει, μέχρις οὐ ἐπιτύχωμεν νὰ συνδέσωμεν τοὺς μικροὺς ἡμῶν σιδηροδρόμους μετὰ μεγάλου τινὸς διεθνούς, διότι τὰς μικρὰς γραμμὰς διέσχυριζετο ὅτι τρέφουσιν αἱ μεγάλαι, χωρὶς δ' ἐκείνων ὅτι αἱ μικραὶ πανταχοῦ καὶ πάντοτε θνήσκουσιν ἐξ ἀτροφίας, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ οἱ τὰ κεφάλαιά των εἰς αὐτὰς δαπανῶντες. Πρὸς τὸν τῶν Πατρῶν ἐφάνη πως ἐπιεικέστερος.

Τὰς θέσεις δι' ὧν διηρχόμεθα δὲν δύναμαί

νά διαφημισώ ὡς διαπρεπούσας ἐπὶ γραφικῇ καλλονῇ, καθ' ὅσον εἰσι μονότονοι πεδιάδες προκύψασαι ἐκ ποταμιῶν προσχώσεων ἰλύος, ἣν ἐσώρευσαν οἱ αἰῶνες. Σπανίως διακόπτουσι αὐτὰς τεχνηταὶ αὐλακες καὶ τινα δένδρα πεφυτευμένα· εἰ δέ που τις αἶρεται μέλας λοφίσκος, τὰς πλευρὰς αὐτοῦ διατρυπῶσι σκοτειναὶ ὄπκῃ, ὡς φωλεαὶ ἀγριμῶν, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξέρπουσι γυμνὰ παιδιὰ, ἡμίγυμνοι ἄνδρες, εἰς μέλανα ράκη ἐγκεκορδυλλημένοι γυναῖκες. Οὗτοι εἰσὶν οἱ ἀγροδίταιοι Φελλάχοι, ὧν τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν ᾤκτειρα, βλέπων αὐτοὺς οὕτω δίκην κτηνῶν εἰς τὰς τρώγλας ἐκείνας δαιτωμένους· ἀλλ' εἰς τῶν συνοδοιπόρων μου, ἀνὴρ ἔμπειρος τῶν ἐπιχωρίων, ἐπράυνε τὸν οἰκτόν μου, διαβεβαιώσας με ὅτι ἡ θέσις αὐτῶν μεγάλως ἐβελτιώθη διὰ τῆς εὐεργετικῆς ἐπιρροῆς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ὡς δὲ πέπεισμαι, καὶ διὰ τῶν φιλοδικαίων αἰσθημάτων καὶ τῆς φιλανθρώπου προνοίας τοῦ νῦν ἀντιβασιλέως. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἐξέλιπεν ἡ ἀπάνθρωπος πίεσις τῶν πρώην ἡγεμόνων, τῶν τὸν λαὸν θεωρούντων ὡς ἀπλοῦν κτήμα προσοδοφόρον, ὡς ἄψυχον ὕλην ἐκμεταλλεύσεως. Ἐνθυμοῦμαι ἐποχὴν καθ' ἣν, μεγάλης πυρκαϊᾶς συμβάσης εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὃ τότε Ἀντιβασιλεὺς ἔσπευσε νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τῶν παθόντων, πέμψας αὐτοῖς μεγалоδωρῶς τετρακοσίας χιλιάδας δραχμῶν· ἀλλὰ συγχρόνως διέταξε νὰ ἐπιβληθῇ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ φορολογουμένοις, πρὸς κάλυψιν τῆς εὐεργετικῆς ἐκείνης συνεισφορᾶς, φόρος δραχμῶν . . . ἑνὸς ἑκατομμυρίου καὶ διακοσίων χιλιάδων! Ἰδοὺ πῶς, κατὰ τὸν Κεδίβην ἐκείνον, ἡ ἀρετὴ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς γῆς εὗρισκε τὴν ἀμοιβὴν τῆς.

Προσέτι δέ, μεταξὺ τοῦ αὐτόχθονος παραγωγέως καὶ τοῦ ξένου ἐμποροῦ ἢ κατασκευαστοῦ παρενέβαινον, πλὴν τῆς ἐγχωρίου κυβερνήσεως, καὶ τρίτα ἄλλα πρόσωπα, αὐτὰ ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸν ἰδρώτα τοῦ πρώτου μέχρις ἐσχάτης σταγόνας ἀπορροφῶντα, καὶ μέγαν πλοῦτον συγκομιζόμενα, ἐν ᾧ ἐκείνον ἄφηνον εἰς πενίαν ἐλευσινῆν. Ὁ δὲ ταῦτά μοι ἀφηγοῦμενος ἦν εἰς τῶν ἡμετέρων, Ἕλληνας ἐποικίους ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ μοι ὡμολόγει ὅτι αἱ κυριώτεραι τῶν βδελῶν τούτων τοῦ αἰγυπτιακοῦ λαοῦ ἦσαν Ἕλληνες, ὧν τὰ κέρδη μεγάλως ἠλαττώθησαν ἀφ' ὅτου οἱ ἐγχώριοι ἐπετράπησαν καὶ ἐνεψυχώθησαν αὐτοὶ ἀπ' εὐθείας καὶ ἄνευ ξένων μεσιτῶν ὑπὲρ ἑαυτῶν νὰ συμβάλλωνται· καὶ εἶχε τὴν γενναίω φροσύνην νὰ εὐλογῇ τὴν αὐτῶ μὲν καὶ ἡμῖν ἐπιβλαβῆ, καθ' ἑαυτὴν δὲ δικαίαν ταύτην μεταβολήν.

Καὶ οὐ μόνον εἰς τῆς γῆς τὴν κλλιέργειαν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας χειρωνακτικὰς καὶ βιομηχανικὰς ἐργασίας ἐπιτυχεστάτα ἐπιδίδεται ὁ ἐκ φύσεως εὐφυῆς καὶ ἐπιδέξιός ἐκείνος λαός. Εἰς

τὰς ἀπεράντους ἀποθήκας τῆς Ἀλεξανδρείας εἶδον φερ' εἰπεῖν βάμβακος καὶ ἄλλων προϊόντων δέματα ἔτοιμα εἰς τὴν διὰ πλοίων ἐξαποστολήν, θαυμασίως συμπιεσμένα καὶ διὰ σιδηρῶν ἐλασμάτων περισφιγμένα, ὡς ἐντελέστερα δὲν θὰ παρήγον τὰ ἄριστα τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐργοστασίων. Ἀληθὲς δὲ ὅτι καὶ ταῦτα κατασκευάζονται διὰ συμπιεστικῶν μηχανῶν, καὶ προσέτι ὅτι εἰς τὴν ἐργασίαν ἐνίστε ἐλέγχεται παρ' αὐτοῖς ἢ τοῖς ἔθνεσι τῆς Ἀνατολῆς ἔκφυτος ἀμέριμνία, οὐχὶ μὲν πρὸς τὸ ἔργον ὃ τοῖς ἐμπιστεύεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἑαυτοὺς. Οὕτω μοὶ διηγήθησαν ὅτι εἰς τῶν ἡμετέρων ἐν Λονδίνῳ ἔλαβέ ποτε δέματα βάμβακος παραγγεληθέντα εἰς Ἀλεξανδρείαν· ὅτε δ' ἠνέωξεν ἐν ἐξ αὐτῶν, τὸ βλέμμα τοῦ ἀπήνητησε—φρικτὸν καὶ ἰδεῖν καὶ λέγειν!—ἐντὸς τοῦ βάμβακος, ἐν πτόμα συντετριμμένον Ἀραβός. Ὅτε δὲ μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἔρευνα, κατεγνώσθη ὅτι ὁ δύστηνος καὶ ἀμέριμνος ἐργάτης πρὸ μηνῶν τινῶν, περατώσας τὴν ἡμερησίαν του ἐργασίαν, ὅτε οἱ ἄλλοι ἀπῆλθον τοῦ ἐργοστασίου, αὐτὸς ἐξετίμησεν ὅτι παχυτέραν καὶ ἀναπαυτικωτέραν κλίνην κατ' οἶκον δὲν θὰ εὗρισκε αὐτοῦ τοῦ βάμβακος ὃν ἐστίαζε, καὶ μείνας μόνος εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν τὸν βαθὺν πίθον εἰς ὃν εἰργάζετο, καὶ ἐκοιμήθη. Ἦν δ' ὁ ὕπνος εἰς τὴν εὐάρεστον ἐκείνην κλίνην τόσον γλυκύς, ὥστε ἡ ἐπελθοῦσα αὐγὴ δὲν τὸν διέκοψε, καὶ οἱ ἐπαυθόντες ἐργάται, οὐδαμῶς ὑποπτεύοντες τί περιεῖχεν ὁ πίθος, ἔρριψαν νέον βάμβακα εἰς αὐτόν, καὶ στιγμιαίως καταβάσα ἡ φοβερὰ μηχανὴ τὸν συνεπίεσε καὶ συνέσφιξε, συντρίψασα τὸν δυστυχῆ κοιμώμενον πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ ἐκπέμψῃ φωνήν, ἢ πνιγείσῃ καὶ τῆς φωνῆς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐὰν ἐξέπεμψε. Τοῦτο δὲ τὸ διήγημα μοὶ ἐπεκύρωσαν καὶ ἄλλοι, προσθέντες μοι καὶ ἕτερον τρηχικώτατον, ὅτι γυνὴ ἐκ τῶν ἐγχωρίων, ἰσταμένη παρὰ τὸ στόμιον τοῦ πίθου ἐν ᾧ ὁ βάμβαξ ἐπιέζετο, ἔβλεπεν εἰς τὸν πυθμένα αὐτοῦ, ὅτε τὸ βρέφος τῆς ἐξέπεσεν αἰφνης ἐκ τῆς ἀγκάλης τῆς ἐντός, καὶ χωρὶς αἰ παράφοροι κραυγαὶ τῆς εἰς οὐδὲν νὰ ὠφελήσωσιν, ἡ ἀπηνῆς μηχανὴ ἐν ἀκαρεῖ καταβάσα, τὸ συνέθλιψεν εἰς ἄμορφον μάζαν, ἡ μήτηρ δὲ παρεφρόνησε.

Πλὴν ὅμως τῶν ὑπογείων ἐκείνων χωρίων καὶ πλὴν τῶν μυρμηδόνων αὐτῶν κατοίκων, ἀπήνητησα καθ' ὁδὸν καὶ πολίχνιας τινάς, αἵτινες ἐκ τοῦ σταθμοῦ ὅθεν τὰς ἔβλεπον μοὶ ἐφαίνοντο ἐλέγχουσαι διὰ τῶν εὐπρεπῶν αὐτῶν οἰκοδομημάτων βαθμὸν τινα εὐπορίας καὶ πολιτισμοῦ τῶν κατοίκων αὐτῶν, καὶ μετὰ χαρμοσύνου ἐκπλήξεως εἶδον κατὰ τὰς ὀλίγας στιγμὰς καθ' ἃς εἰς ἕνα τῶν σταθμῶν διεμείναμεν, τὴν ἄμαξάν ἡμῶν περιστοιχισθεῖσαν ὑπὸ κυρίων οἰ-

τινες ἑλληνοιστὶ μας προσωμίλησαν, καὶ παρ' αὐτῶν ἐπροσώπως ἔμαθον ὅτι τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὰς μεγαλοπόλεις, ἀλλ' ἐστὶ διεσπαρμένον, ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἔποικοι, ἀνά πᾶσαν τὴν χώραν μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων, τὰ πλεονεκτήματα μὲν τῆς πλουσιοδωροῦ γῆς ἐπωφελοῦμενοι, ἀλλὰ, ὡς καὶ ἐν τοῖς πάλαι χρόνοις, καὶ τὸν πολιτισμὸν εἰς αὐτὴν εἰσαγοντες καὶ καλλιεργοῦντες.

Εἰς τὸ Κάϊρον φθάσαντες ἐν νυκτί, κατελύσαμεν εἰς ξενοδοχεῖον εὐρύχωρον, ἀνακτατικὸν καὶ καλῶς συνεσκευασμένον, εἰς Ἑλληνα δὲ ἀνῆκον. Τὴν δ' ἐπιούσαν, ἡ πόλις ἦν περιῆλθον μοὶ ἐφάνη διὰ τὴν εὐρύτητα, τὴν εὐρυθμίαν καὶ τὴν καθυριότητα τῶν ὁδῶν δι' ὧν τὸ πρῶτον διήλασα, εὐρωπαϊκὴ πόλις μᾶλλον ἢ ἀνατολική.

Τινὲς ἐξ αὐτῶν εἰσὶν ἀληθῶς μεγαλοπρεπεῖς, ἔχουσαι ἀπὸ ἄκρου μέχρι ἄκρου συνεχεῖς ἀψίδων στοὰς ὑπὸ τὰς οἰκίας. Μετ' ἐκπλήξεως δ' ἐνιαχοῦ ἰδὼν καὶ τὰς ἀψίδας μόνας ἄνευ οἰκιῶν, εἰ καὶ σπάνιον ἦν τοῦτο, ἠρώτησα περὶ τοῦ φαινομένου, καὶ ἔμαθον ὅτι ἡ Αἴγυπτιακὴ κυβερνήσις, ὅτε πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐχάραξεν ἐξω τῆς τότε πόλεως τὰς εὐθυτενεῖς ταύτας ὁδοὺς, πρὶν ἢ καὶ μία οἰκοδομὴ ἐγέρθη παρ' αὐταῖς, ἰσοπέδωσεν αὐτὰς πρὸ παντός, ἔσκαψεν ὑπ' αὐτὰς ὑπονόμους καθυριότητος καὶ ὑδραγωγεία, ἔστησε φανούς οὓς ἐφώτισε δι' ἀερίοφωτος, καὶ ἤγειρεν ἐκπύρωθεν εἰς πᾶν τὸ μήκος τὰς εὐπρεπεστάτας ταύτας ἀψίδας· τότε δὲ πρῶτον ἤρξατο πωλοῦσα οἰκόπεδα, ἃ σχεδὸν πάντα τάχιστα ἐξεποιήθησαν, διότι ἡ εὐκοσμία τῆς θέσεως εἴλκυε τοὺς ἀγοραστάς, οἵτινες ὑπεχρεοῦντο ν' ἀποζημιώσιν εἰς τιμὴν δικίαν διὰ τὰς στοὰς, αἵτινες τοῖς παρεχωροῦντο, ἀποτελοῦσαι ἐξάριστον καθωραϊσμὸν τοῦ προσώπου τῶν οἰκιῶν των.

Ὅτε δὲ ταῦτα ἤκουον διατρέχων τὰς κομψὰς ἐκείνας καὶ ἀρχαιοπρεπεῖς ἀγυιάς, μοὶ ἐπήρχοντο εἰς τὸν νοῦν ἄλλαι πόλεις ἄς ἐπὶ τῶν ποικίλων μου περιουσιῶν ἀπῆντησα, καὶ ὧν αἰ ὁδοὶ οὐχὶ πρὶν ἢ κατοικηθῶσιν, ἀλλὰ καὶ πενητὴμοντα ἢ πλείονα ἴσως ἔτη ἀφ' οὗ περιωκοδομήθησαν, οὔτε ἰσοπεδώσεως, οὔτε διοριζέως ἤξιώθησαν.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλη ἀτομικωτέρα μὲ κτέλαθε ἐνθύμησις. Ἀνεμνήσθην, ἢ μᾶλλον οὐδεποτε ἀπόλεσα τῆς μνήμης μου, ὅτι ὅτε κατ' ἀρχὰς αἰ Ἀθηναί ἐγένοντο πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἐντελῶς ἔρμον, ἐπρόκειτο πόλις νὰ ἰδρυθῆ, εἶχον ἐγὼ αὐτὸς προτείνει καὶ διὰ τῆς δημοσιογραφίας καὶ ἀπ' εὐθιᾶς, ἵνα κατ' ἐπίσημον διάταξιν πᾶσαι αἱ κατὰ τὴν παραλίαν οἰκίαι, ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἐτέρου περατοῦ τοῦ λιμένος, ἐπικάθηται ἐπὶ στοῶν, αἵτινες

σκιὰν παρέχουσαι καὶ διακνεόμεναι, θὰ παρίστων συγχρόνως τοῖς εἰσπλέουσι θέγμα οἶον ὀλίγοι τῶν ὑφισταμένων λιμένων, διότι ὀλίγοι εἰσὶν οἱ ἐκ τοῦ μηδενὸς καὶ κατὰ σχέδιον ἐπιβεβλημένοι συστάντες. Ἦν δ' ἡ πρότασις νὰ ἐκτελεσθῆ τοῦτο οὕτως· εἰς ἕκαστον ἰδιοκτήτην νὰ χορηγήσῃ τὸ δημόσιον, εἰς ὃ ἀνῆκον πᾶσαι ἐκεῖναι αἱ γαῖαι, πρὸ παντός τοῦ προσώπου τῆς οἰκίας του δωρεὰν πῆχεῶν τινῶν ἔκτασιν, ἐπὶ τῷ ὄρφ τοῦ νὰ ἐγείρῃ εἰς αὐτὴν κιονοστοιχίαν ὠρισμένων διαστάσεων, μετὰ τοῦ δικαίωματος τοῦ νὰ ἐκτείνῃ, ἂν ἤθελεν, ἐπ' αὐτῆς τοὺς ἀνωτέρους ὀρόφους τοῦ οἴκου του, ὃ οὐδεὶς θὰ ἠρνεῖτο, διότι ἦτον εὐεργεσία ἢ ἐλάμβανε παρὰ τοῦ δημοσίου. Ἡ πρότασις αὕτη ἐνεκρίθη, δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν διὰ βασιλικῆς διατάγματος ἢ κατὰ τίνα τύπον, ἀλλὰ πέπεισμαι ὅτι ἂν ζητηθῆ θὰ εὐρεθῆ εἰς τὰ ἀρχεῖα καὶ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ δήμου Πειραιῶς· καὶ συνφθὰ πρὸς τὸ σχέδιον τοῦτο ἀνηγέρθησαν αἱ πρῶται οἰκίαι τῶν παραλίων, καὶ σώζονται ἔτι περὶ αὐτοῦ μαρτυροῦσαι. Ἀλλ' ἀγνοῶ τί παθόντες οἱ ὀφείλοντες νὰ ἐφαρμόσωσι τὴν διάταξιν, κατ' ἀρχὰς παρέβλεψαν, καὶ μέχρι τέλους ἐλησμονήσαν ὅλως αὐτήν, — ὅπερ ἐλπίζω ὅτι εἰς ἄλλας περιστάσεις δὲν συμβαίνει—καὶ πρῶτον μὲν ἀντὶ ὠραίων κίων ἐτέθησαν ρυπαροὶ ξύλινοι στύλοι, πολλαχοῦ εἰσέτι διαμένοντες, ἔπειτα δὲ οὐδ' οὗτοι κἂν ἀπητήθησαν, καὶ ὠκοδομήθησαν αἱ οἰκίαι ἄλλαι ἄλλως, κατὰ τὴν ἰδιοτροπίαν τῶν ἰδιοκτητῶν, καὶ ὁ Πειραιεὺς ἐστερήθη ἀνεπιστρεπτὲ τοῦ κατ' ἐμὲ κἂν «τηλαυγοῦς αὐτοῦ προσώπου» δι' οὗ ἴσως θ' ἀπεζημιούτο ἐν μέρει καὶ δι' αὐτὸ τὸ *Δεινοκράτειον* σχέδιον, ἐφ' ᾧ ἐνεκαυχᾶτο ἐν τῇ ἀρχαιότητι.

Ἄλλ' ἐπειδὴ εἰς τὸ Κάϊρον ἦλθον διὰ τὸ Κάϊρον καὶ οὐχὶ διὰ τὸν Πειραιᾶ, ἔστρεψα τὴν προσοχὴν μου εἰς ἄλλο ἀντικείμενον, καὶ ἠρώτησα ἐκ τίνος ὕλης ἦσαν ἐστρωμένα τὰ ὠραῖα πεζοδρόμια τῶν περιστῶν ἐκείνων ὁδῶν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ πάλιν ἐν Ἀθηναίς· διότι ἀκούσας ὅτι ἀσφαλτόστρωτα ἦσαν, ἐξεπλάγην μὴ βλέπων Ἀραβὰς ἐμπεπηγότας εἰ, αὐτά, ὅτε ἐν Ἀθηναίς, ὡς πολλάκις ἤκουσα, ὁσάκις ἐγένετο λόγος περὶ στρώσεως τῶν ὁδῶν δι' ἀσφάλτου, ὡς εἰσὶν αἱ τῶν πλείστων μεγαλοπόλεων ἐν Εὐρώπῃ, ἡ πρότασις ἀπεκρούσθη μετὰ χλεύης, ὡς προελθούσα ὑπ' ἀνθρώπων ἀγνοούντων ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ θερμοκρασίας μετὰξὺ Ἀθηνῶν καὶ Λονδίνου ἢ Παρισίων. Τοιαύτη ὑπάρχει ἀναμφίβολως καὶ οὐ μικρὰ μετὰξὺ Ἀθηνῶν καὶ Καΐρου· ἀλλ' ἐν Καΐρῳ—ἀγνοῶ ἂν διότι ἐξ ἀμαθίας δὲν προείδον τὸν κινδύνον τοῦ νὰ κολλῶσιν εἰς τὸ ἔδαφος ὅταν πνέῃ ὁ φλογερὸς λιψ, ἢ ἂν διότι ἐκ προνοίας ἔκριναν ὅτι πρὶν ἢ τι ἀποφαινῶνται, ὀρθὸν ἐστὶ νὰ τὸ μελετώσιν,—ἐφήρμοσαν τὸ σύ-

στημα τῆς ἀσφαλτοστρώσεως, καὶ τὸ σύστημα ἐπέτυχεν ἐντελῶς, καί, ἴσως, ὡς τῆς ἀσφάλτου ἀναλόγως τοῦ κλίματος παρασκευαζομένης, οὐδένα, ὡς εἶπον, τῶν αὐτῆν ἐν μέσῳ θέρει, κατ' Ἰούλιον, διαπορευομένων, εἶδον ἢ ἤκουσα εἰς αὐτὴν ἐγκεκωλλημένον.

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ο ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Μυθιστορία Ἰουλίου Κλαρετῆ.—Μετάφρασις Χ. Α.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

ΙΒ'.

Τὰ πάντα ἤδη ἐξηφανίζοντο διὰ τὸν μαρκήσιον· καὶ αὐτὸς ἐπίσης ὁ ἐκλογικὸς ἀγὼν, ὁ συνταράσσω τὴν γωνίαν ἐκείνην τῆς γῆς καὶ εἰς ὃν ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀναμιχθῆ ἡκιστα τὸν ἐνδιέφερον. Ἦτο ἐξ ὀλοκλήρου ἀπησχολημένος ἐκ τῆς ἀνησυχίας, ἣν προὔξενε αὐτῷ ἡ ἐμφάνισις καὶ αἱ ἀπειλαὶ τῆς Ἑλλεν Μόργαν. Ἄλλ' αἱ ἡμέραι παρήρχοντο καὶ ἡ Ἑλλεν οὐδὲν ἐπραττεν, ἀφίνουσα νὰ καταπέση ἡ ἀπειλή της ὡς βέλος ἀβλαβές. Ὁ δὲ μαρκήσιος συνοδεύων τὸν υἱὸν τοῦ μετέβη εἰς Ἀθῶν, εἰς τὴν ἐσχάτην τοῦ δάσους τοῦ Φοντικινεβλώ, ὅπως ἴδῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀρχαίου τινὸς θεράποντος τοῦ Μομβρέν τὴν μικρὰν ἐκείνην Κυπριανήν, ἣν ὁ Ρυῶ ἐν τάχει εἶχε μεταφέρει ἐκ Βιλλερβίλλης τῇ διαταγῇ τοῦ πατρὸς της.

Τὸ παιδίον πτοηθὲν κάπως ἐκ τῆς ἀποτόμου μεταλλαγῆς τοῦ βίου, μεταφερθὲν τόσον ταχέως ἀπὸ τῆς παραθαλασσίου διαμονῆς εἰς τὸν μικρὸν ἐκείνον ἀγροτικὸν οἰκίσκον, ἐφαίνετο πεφιδωμένον ἀλλὰ θελκτικώτατον, ὅτε δὲ ὁ Ροβέρτος ὤθησε τὴν θύραν τοῦ δωματίου ὅπου ὁ γέρον Δεβραὶ εἶχεν ἀποθέσει αὐτὸ διὰ ν' ἀναπαυθῆ, ἠγέρθη ἀμέσως καὶ ἔτεινε τὰς μικρὰς του χεῖρας πρὸς τὸν κόμητα λέγων: Παιππά.

Ὁ Ροβέρτος προὔχωρησε πρὸς τὴν μεγάλην κλίνην, ἔλαβε τὸ κοράσιον κατησπάσθη αὐτό, τὸ παρετήρει κρατῶν αὐτὸ ὑψηλὰ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του μετὰ τὸ σύνθημα ἐκείνο κίνημα τῶν γονέων, οἵτινες ὑψώνοντες αὐτὰ φαίνονται τρόπον τινὰ ἐπιθυμοῦντες ν' αὐξήσωσι τὰ μικρὰ των τέκνα τὸ ταχύτερον, ὡς νὰ μὴ ἠδύναντο πλέον νὰ τοὺς διαζύγωσιν ἀπ' αὐτῶν ἠθελον μεγαλώσει. Εἰς τὸν οὐδὸν δὲ τῆς θύρας ἐσταμάτησεν ὁ μαρκήσιος μεταξὺ τοῦ Δεβραὶ ἀρχαίου αὐτοῦ θεράποντος, τῆς κυρᾶ Δεβραὶ, ἀγαθῆς πρεσβυτίδος προθύμου καὶ ἀφωσιωμένης καὶ τοῦ νευτικοῦ. Ἐκεῖ συγκινημένος, διὰ μέσου τῶν πληρῶντων τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ δακρύων, παρετήρει

τὸ ξανθὸν παιδίον, τὸ τετραετὲς ἐκείνο κοράσιον, ὅπερ διὰ τῶν λευκῶν βραχιόνων τοῦ περιέβηκε τὸν τράχηλον τοῦ Ροβέρτου, εἶτα δὲ μετὰ τοὺς εὐσάρκους δακτύλους τοῦ ἐπαίξεν ἡσυχῶς, ἐνῶ τὸν ἠσπάζετο ἐν ταυτῷ, μετὰ τὰς τριχὰς τῆς κεφαλῆς του κόμητος.

Ἦτο ἡ θυγάτηρ τοῦ υἱοῦ του τὸ παιδίον ἐκείνο μετὰ τὴν ξανθὴν ὡς χρυσίον κόμην, τὴν περιβάλλουσιν τὸ πλήρες γλυκεῖας λευκότητος πρόσωπόν του, μετὰ τοὺς δύο ἐκείνους γαλανοὺς, βλαβεῖς, τρυφεροὺς, φαεινοὺς ὀφθαλμοὺς του. Ἦτο ἔγγονή του!.. Ὁ κ. δὲ Μομβρέν βλέπων αὐτό, ἐλησμόνει τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς του, τὴν γέννησιν τοῦ ἀθῶου ἐκείνου θελκτικοῦ ὄντος, γέννησιν λαθραίαν ὅπως καὶ τὸ συνοικέσιον αὐτὸ τοῦ Ροβέρτου, καὶ ἠσθάνετο τὴν εὐχάριστον φρικίαν τῆς πατρότητος τῶν πρεσβυτῶν, οἵτινες βλέπουσι τὴν ὑπαρξίν των συνεχιζομένην διὰ τῶν νεηλῶδων ἐκείνων τῶν μυστηριωδῶν καὶ ἀγνώστων.

Προὔχωρησεν ἡρέμα σφόδρα συγκινημένος καὶ παρατηρῶν τὴν Κυπριανήν, ἣν ὁ κόμητος ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἔτεινε πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἠρώτησεν προσηνῶς:

— Δὲν με ἀσπάζεσαι κ' ἐμέ, μικρά μου;

Τὸ μεϊδιάμά του ἦτο τόσον τρυφερὸν ὑπὸ τὸν λευκὸν καὶ ἀνεστραμμένον κατὰ τ' ἄκρα μύστακά του, ὡστε ἡ μικρὰ φοβηθεῖσα κατ' ἀρχὰς—διότι τὰ παιδία δὲν ἀγαπῶσι τοὺς γέροντας καὶ δυσπιστοῦσι πρὸς τὰς λευκὰς γενειάδας—κθησύχασε ταχέως, ἐμεϊδιάσε καὶ ἀφῆκε μεταξὺ τῶν ἰσχνῶν δακτύλων τοῦ μαρκησίου τὴν μικρὰν τῆς χεῖρα, ἣν ὁ κ. δὲ Μομβρέν ἠσπάζετο μετὰ περιπαθείας ὀπισθενεργοῦ, ὡς κατησπάζετο ἄλλοτε τὸν Ροβέρτον μικρὸν.

— Διότι ἐγὼ εἶμαι, ἔλεγε τότε ὁ κ. δὲ Μομβρέν, ὁ πατὴρ τοῦ πατρὸς σου!

Καὶ ἔτυπτε φιλοστόργως τὸν ὄμον τοῦ υἱοῦ του.

Τὸ παιδίον τότε παρετήρει ἐναλλάξ τοὺς δύο ἐκείνους ἀνδρας, ὡς νὰ εἶχε τεθῆ πρόβλημά τι πρὸς λύσιν εἰς τὸ ἀπειρον πνεῦμά του. Δὲν τῆς εἶχεν εἶπει αὐτὸ ὁ μαρκήσιος ἄλλοτε, τὴν πρώτην φοράν, ὅτε τὴν εἶδεν.

Καὶ κύπτουσα ἀνεζήτησε τὸν Ρυῶ, ὅστις ἴστατε παράμερα, τὸ δὲ βλέμμα της ἐφαίνετο ζητητῶν παρὰ τοῦ νευτικοῦ ἐξηγήσεις περὶ τῶν διατρεχόντων.

— Ναί, Κυπριανή, φιλιτάτη μου κόρη, ἔλεγεν ὁ Ροβέρτος· ἀγάπα τον ὅσον καὶ ἐμέ, ἐνοσεῖς; ὅσον καὶ ἐμέ! Ἡμεῖς τοὺς δύο μόνον εἰς τὸν κόσμον πρέπει ν' ἀγαπᾶς!.. Λέγε μου, θ' ἀγαπᾶς τὸν παπποῦ;

Τὸ παιδίον ἔστη πρὸς στιγμὴν, προσέβλεψε καὶ αὐτὸς τὸν μαρκήσιον, τοῦ ἐμεϊδιάσεν, ἔδραμε πρὸς αὐτὸν ὡς στρουθίου ζητητῶν τὴν τροφὴν